

Datum 2017-11-20
Diarienummer 62-1806/17
Er beteckning Ku2017/01905/DISK
Sida 1 (3)

Handläggare
Tomas Gustavsson, +46(10)4787040
tomas.gustavsson@sfv.se

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar

Konsultation i frågor som rör det samiska folket Ds 2017:43

Inledning

I Statens fastighetsverks remissvar över Vissa samepolitiska frågor (Ds 2009:40) var Statens fastighetsverk positiv till förslaget att införa en konsultationsordning vid beredning av regeringsärenden som särskilt berör samiska förhållanden. Statens fastighetsverk är fortsatt positiv till en ordning som säkerställer att samerna får det inflytande de har rätt till och som stämmer överens med mänskliga rättigheter, internationell rätt och de internationella överenskommelser som Sverige är bundet av. Av orsaker som framgår nedan bör dock ett eventuellt införande av ett nytt samrådsförfarande begränsas till frågor av övergripande karaktär på en viss nivå inom statsförvaltningen som ett komplement till nuvarande regelverk om samråd. Alternativt bör förslaget utredas vidare samt kompletteras med vissa förtydliganden.

Utökad konsekvensanalys

Införande av den nu föreslagna lagstiftningen skulle, till skillnad mot tidigare förslag, innebära att ett större antal myndigheter skulle belastas av ökad administration. Av utredningens konsekvensanalys framgår att ett införande av förslagen inte bedöms få några mer långtgående konsekvenser, varken ekonomiska eller andra, än att de bedöms kunna finansieras inom befintliga utgiftsramar (förutom att Sametinget i någon mån skulle få en ökad belastning). Omfattningen av den ökade administrationen bör dock inte förringas. Den måste dessutom sättas i relation till vilken effekt förslagen faktiskt får för samernas inflytande samt till den dubbelreglering som uppstår i och med att befintliga regler om samråd även fortsättningsvis ska gälla.

Som framgår av utredningen finns det redan idag skyldighet enligt lag men också enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer att bereda samerna möjlighet att yttra sig i frågor som berör deras intressen (jmf t ex NJA 1981 s 1, Skattefjällsmålet). I enlighet med detta finns upparbetade rutiner för samråd mellan myndigheter och företrädare för samerna vilket även utredningen konstaterar (s 44). Som exempel kan nämnas att staten i egenskap av markägare, genom länsstyrelsen, samråder med berörd sameby vid försäljningar som kan beröra samernas intressen.

Som utredningen även redogör för har Sametinget dessutom redan i dag som uppgift att informera om samiska förhållanden och bevaka att samiska behov beaktas.

Samtycke från Sametinget, en samisk organisation eller sameby ska inte vara nödvändigt för giltigheten av ett beslut (s 74). Syftet är istället att de beslutande myndigheterna ska få en uppfattning om samernas inställning och synpunkter i det aktuella ärendet och att samerna på detta sätt får en möjlighet att bidra med kunskap i frågan och belysa beslutets konsekvenser för samernas del. (Vad gäller syftet kan dock noteras viss inkonsekvens då utredningen på andra ställen framhåller att samerna förutsätts få ett inflytande och möjlighet att påverka myndigheternas beslut). Statens fastighetsverk befarar att samerna genom samrådsförfarandet endast marginellt skulle få ett större inflytande som inte motiverar den ökade administration för samtliga berörda.

Mot bakgrund av vad som framkommer ovan saknar Statens fastighetsverk en mer utförlig analys av på vilket sätt samernas inflytande skulle stärkas jämfört med gällande regelverk.

Osäkert rättsläge

Förutom att det saknas en mer utförlig analys över vilken faktisk betydelse reglerna skulle få för samernas inflytande uppstår, som utredningen också framhåller, ett osäkert rättsläge i en rad olika situationer. Att överlämna dessa frågor till rättstillämpningen skulle inte bara skapa förvirring utan också riskera att bidra till ett försämrat samråds klimat och ytterligare ökad administration i form av överprövningar eller överklaganden.

Objektivitet

Statens fastighetsverk anser att frågan om objektivitet och legalitet behöver utredas vidare. Utredningen har kommit fram till att konsultationsskyldigheten inte bör gälla domstolar eller domstolsliknande organ på grund av kravet på opartiskhet (s 46). Statens fastighetsverk är av uppfattningen att kravet på opartiskhet är uttryckt på ett sådant sätt i regeringsformen att detta gäller alla förvaltningsmyndigheter. Utgångspunkten för alla förvaltningsmyndigheters beslut torde vara att det för en objektiv iakttagare inte får föreligga några farhågor för att myndigheten låtit sig påverkas och agerar partiskt. Enligt utredningen förutsätts att samerna får ett medinflytande och genom samrådet möjlighet att påverka beslutsfattarens bedömning samt att Sametingets ståndpunkt ska vägas in och bör tillmätas stor betydelse (s 41, 69). Eftersom avsikten med den föreslagna samrådsplikten förväntas innebära en påverkan på myndigheternas beslut kan detta inte jämföras med ett vanligt samråd. I motsats till utredningen är Statens fastighetsverk därför inte helt övertygad om att det föreslagna konsultationsförfarandet till fullo är förenligt med myndigheternas skydd mot yttre påverkan (jmf s 40) och kravet på objektivitet.

Undantaget för vissa regeringsärenden

Vad gäller undantaget för regeringens skyldighet att konsultera i ärenden om finansmakten vill Statens fastighetsverk fästa uppmärksamheten på att det (såsom förslaget till lagtext är formulerat) skulle behöva tydliggöras om sådant underlag förvaltningsmyndigheterna tar fram och som kan utgöra underlag för denna typ av

Datum	Diarienummer	Sida
2017-11-20	62-1806/17	3 (3)
	Er beteckning	
	Ku2017/01905/DISK	

regeringsärenden, även ska omfattas av undantaget. Detsamma skulle kunna gälla myndigheternas remissvar till regeringen.

Vissa övriga klargöranden

Konsultation ska ske med Sametinget men i vissa fall även med andra samiska organisationer eller företrädare (s 52). Det framkommer inte hur myndigheterna ska hantera de eventuella olika inställningar de olika företrädarna kan komma att ha i olika frågor.

Det framgår inte vem myndigheterna ska samråda med i Sametinget eller av övriga samiska företrädare. För att säkerställa en korrekt handläggning skulle myndigheterna behöva begära utdrag ur eventuella arbetsordningar eller andra styrande dokument (s 51).

Samråd ska ske vid myndigheternas tillämpning av gällande rätt i ärenden i vilka myndighetsbeslut fattas och inte vid myndigheternas faktiska åtgärder av olika slag (s 43, 56). En stor del av Statens fastighetsverks verksamhet är av civilrättslig karaktär men de beslut som fattas eller avtal som ingås kan ändå påverka samernas situation. Några konkreta exempel på ärenden hos Statens fastighetsverk där det kan uppstå oklarheter är uthyrning av byggnader i Norrbotten och Jämtland, avtalsservitut, överenskommelser vid lantmäteriförrättningar, anläggande av skogsbilvägar samt försäljningar av fastigheter.

I många ärenden som kan bli föremål för samråd är ett flertal myndigheter inblandade parallellt vilket gör det svårt att ta ställning till om samtliga myndigheter måste samråda, vilken av myndigheterna som är mest lämpad eller om samråd kan bedömas vara uppenbart obehövt. Detta skulle kräva att även myndigheterna sinsemellan har rutiner för samrådsförfaranden.

Sammanfattning

Statens fastighetsverk instämmer med utredningen att det förmodligen skulle krävas ett omfattande lagstiftningsarbete för att få en tydlig och heltäckande lag (s 38). De oklarheter som framkommit och som delvis redan noterats i utredningen skulle enligt Statens fastighetsverk ändå behöva utredas vidare.

I detta ärende har vikarierande generaldirektör Birgitta Ågren Böhlin beslutat och chefsjurist Tomas Gustavsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen av ärendet har även fastighetschef Lars Lodin samt enhetschef Daniel Biazzi deltagit.

Birgitta Ågren Böhlin

Tomas Gustavsson